

Walenty Wójcik

Schemat nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 21/1-2, 279-281

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SCHEMAT NOWEGO KODEKSU PRAWA KANONICZNEGO

Zgodnie z przewidywaniami z jesieni 1975 r.¹ ukończone zostały w maju 1976 r. prace nad redagowaniem schematów poszczególnych części nowego kodeksu. Pracownicy Sekretariatu Komisji do Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego mają już do użytku wewnętrzznego schemat całości nowego zbioru. W oprawie przypomina on rozmiarami duży mszał in 4° grubości około 10 cm. Jako autora podano: Pontificia Commissio Codicis Iuris Canonici Recognoscendo. Tytuł brzmi: *Codex Iuris Canonici*, Roma, 10 Iunii 1976. Nie ma jeszcze paginacji ciągłej, gdyż zbiór jest tylko zestawieniem schematów opracowanych przez poszczególne grupy konsultorów komisji. Każdy schemat zachowuje jeszcze własną paginację. Na pierwszych kartkach zamieszczony został prowizoryczny spis rzeczy całego zbioru. Czytelnik zauważa, że przy porządkowaniu treści nowego kodeksu kierowano się tradycyjnym kluczem pochodzącym od *Institutiones Gaiusa*: osoby, rzeczy, działania². W miejsce dotychczasowych 5 ksiąg nowy kodeks będzie posiadał 7. W nazwach niektórych ksiąg starano się uwypuklić aspekt duszpasterski nowego zbioru.

Pierwsza księga nazywa się tak samo jak w obowiązującym kodeksie: *Normae generales*. Obejmuje jednak 177 kanonów zamiast dotychczasowych 86. Tytułów ma 9 w miejsce 6. Na początku będą kanony wstępne. Zasygnalizowano o nich w prowizorycznym spisie rzeczy. W tekście jeszcze ich nie umieszczono. Księga zaczyna się od tytułu *De legibus*. Następne tytuły mówią o źródłach prawa: o *zwyczaju*, *reskryptach* itd. Dodano materiał o aktach prawnych. Na końcu umieszczono tytuł *De temporis supputatione*.

Księgę drugą rozpoczyna rubryka *De populo Dei*. Obejmuje 2 części: I — o osobach w ogólności z tytułami: *De Christi fidelibus i De personis iuridicis* oraz część II — o poszczególnych funkcjonariuszach kościelnych. Omawia ich w 4 działach — sectiones. I — traktuje o duchownych: *De ministris sacris seu de clericis*. II — *De Ecclesiae constitutione hierarchica* z podziałem na tytuły: *De suprema Ecclesiae universalis auctoritate i De ecclesiis particularibus deque earundem coetibus*. III — zawiera 3 tytuły prawa *De institutis vitae consecratae per professionem consiliorum evangelicorum*. IV dział obejmuje normy *De*

¹ Por. W. Wójcik, *Okres koordynacji w pracach nad rewizją kodeksu prawa kanonicznego*; W: *Zeszyty Nauk. KUL* 19 (1976) nr 1 s. 61.

² *Enciclopedia Cattolica* V 1851.

Christi fidelibus laicis. Księga ta będzie mieć 533 kanony w miejsce dotychczasowych 639.

Księgę III zatytułowali kodyfikatorzy: *De Ecclesiae munere docendi*. W 5 tytułach traktuje ona o: *nauczaniu, misjach, wychowaniu religijnym, społecznych środkach przekazu a szczególnie o drukach i o składaniu wyznania wiary*. Ilość kanonów została niemal ta sama — 84 w miejsce dotychczasowych 86.

De Ecclesiae munere sanctificandi to tytuł księgi IV. Część I traktuje o 7 sakramentach św. II — o miejscach i czasach św. III — o składaniu przysięgi. Księga ta obejmuje 433 kanony. Obecny kodeks podaje wymieniony materiał w 527 kanonach.

Księga V traktuje o *prawie patrymonialnym czyli majątkowym Kościoła*. Podzielona jest na 54 kanony. Dotychczasowe prawo majątkowe umieszczono w 57 kanonach.

Kościelne prawo karne znajduje się w księdze VI: *De sanctionibus in Ecclesia*. Część I traktuje o *przestępstwach i karach w ogólności*. II — o *karach za poszczególne przestępstwa*. Z dotychczasowych 420 kanonów pozostało tylko 73.

Ostatnia, VII księga zawiera *procedurę tak sądową jak i administracyjną*. Nosi tytuł: *De modo procedendi pro tutela iurium seu de processibus*. Część I traktuje o *sądach w ogólności*, II — *De iudicio contentioso in genere*. III — *De iudiciis specialibus*. IV — *De iudicio criminali*. V — o *procesach administracyjnych*. W tym dział I mówi o procesach administracyjnych w ogólności, II — o procedurze przy usuwaniu lub przenoszeniu proboszczów. Księga obejmuje 499 kanonów. Dodano 38 kanonów o procedurze administracyjnej w ogólności. Dotychczasowe normy o wymienionych procesach zawarte były w 695 kanonach.

Nowy kodeks obejmuje w całości ponad 1600 kanonów. Będzie więc o jedną trzecią krótszy od dotychczasowego. Gdy idzie o wyższe jednostki podziału, będzie ich w nowym zbiorze więcej. Uwypukliło to niewątpliwie przejrzystość i zwartość zestawienia norm. Dodać należy, że zdecydowano już, aby *Lex Ecclesiae fundamentalis* wydać poza kodeksem jako dokument o charakterze więcej doktrynalnym niż prawnym. Ogłoszenie nastąpi prawdopodobnie dopiero po wydaniu nowego kodeksu.

Ukończenie prac redakcyjnych nad całością schematów kodeksu stanowi ważny etap w dziele nowej kodyfikacji. Obecnie komisja zajmuje się intensywniej zbieraniem i studiowaniem opinii o przygotowywanych schematach. Dotąd rozesłano już do episkopatów przez Sekretariat Stanu, do dykasterii Kurii Rzymskiej i uczelni katolickich bezpośrednio przez komisję drukowane schematy: *De sacramentis*, *De sanctionibus in Ecclesia* oraz *De procedura administrativa in genere*³. Nadesłanych

³ Z nadrukiem „Reservatum”. Teksty te wszyto do schematu całego kodeksu. W r. 1970 były już zbierane opinie o schemacie *Lex Ecclesiae fundamentalis*.

uwag nie zdołano jeszcze rozpracować. W listopadzie 1976 r. dokonano wysyłki schematu księgi VII *De modo procedendi pro tutela iurium seu de processibus*. Według relacji udzielonej w sekretariacie komisji⁴ za miesiąc lub dwa zostanie wysłany schemat z księgi II części II działu III *De institutis vitae consecratae per professionem consiliorum evangelicorum*⁵. Dalsze schematy zostaną kolejno przebadane i oddane do druku celem wysłania do opiniodawców. Opracowanie uwag przez wyliczonych odbiorców z całego świata trwa około roku. Trzeba je będzie usystematyzować i poddać studiom w poszczególnych zespołach konsultorów. Mogą wyłonić się problemy, które będą jeszcze wymagać dalszych badań. Ta procedura kodyfikacyjna musi objąć jeszcze połowę kanonów nowego kodeksu. Pozostanie po tym adiustacja terminologiczna i językowa całości zbioru. Wtedy dopiero zostanie przedłożony ostateczny projekt do przyjęcia i ogłoszenia przez ustawodawcę. Nowy kodeks, choć będzie miał tak w rubrykach ksiąg, części i działów jak i w budowie norm poszczególnych kanonów nastawienie więcej pastoralne, zachowa jednak charakter czysto prawny. Ambicją komisji jest, aby dorównał on pod względem metodologicznym współczesnym kodeksom. Z tych względów na ogłoszenie nowego zbioru wypadnie czekać jeszcze parę lub raczej kilka lat.

Bp Walenty Wójcik

SPRAWOZDANIE Z III MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU PRAWA KANONICZNEGO, PAMPLONA 10 — 15. X. 1976.

1. Środowisko Kongresu

Pamplona, miasto liczące ok. 170 tys. mieszkańców leży wśród górzy-
stej krainy Basków — Navarry, może się poszczycić uczelnią — Uni-
versidad de Navarra. Skromne początki pierwszych wykładów, organi-
zowanych staraniem ks. Josemaria Escrivà de Balaguer, założyciela
„Opus Dei”, sięgają nie dalej jak r. 1952. Uczelnia jednak szybko się
rozwijająca, w r. 1960 zyskała prawa papieskie i dziś, choć nie jest uczel-
nią państwową, rozrosła się jako jeden z najpoważniejszych ośrodków
nauki katolickiej w Europie z fakultetami teologii, prawa kanonicznego,
prawa, filozofii, historii, historii Kościoła, medycyny, farmacji, inżynierii
z różnymi wyspecjalizowanymi instytutami, językoznawstwa, dzien-

⁴ Informacji udzielili 20 XI 1976: sekretarz komisji bp L.R.J. Castillo oraz pomocnicy studiów: J. Herranz i F. Voto — por. *Annuario pontificio* 1976, 1045.

⁵ Problemem natury i więzów życia Bogu poświęconego zajmie się m.in. *Conventus Internationalis Iuris Canonici* zwołany na dni 14—19 II 1977 do Rzymu z okazji 100. rocznicy Wydziału Prawa Kanonicznego na Uniwersytecie Gregoriańskim.